Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 43/2026 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- hallitussihteeri Daniela Fredman, sosiaali- ja terveysministeriö
- asiantuntija Maisa Meritähti, oikeusministeriö
- korvauspäällikkö Elina Muukkonen, Potilasvakuutuskeskus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- tietosuojavaltuutettu Anu Talus, tietosuojavaltuutetun toimisto

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölakia (521/2008) ja useita muita lakeja. Esityksen tavoitteena on vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamista ja harjoittamista koskevan niin sanotun Solvenssi II -direktiivin muutosten kansallinen täytäntöönpano. Direktiivin täytäntöönpanon edellyttämien muutosten lisäksi vakuutusyhtiölakiin ehdotetaan lisättäväksi vakuutusyhtiöille velvollisuus varautua normaaliolojen vakaviin häiriötilanteisiin.

Esityksessä ehdotetaan myös muutoksia merimieseläkelakiin (1290/2006), maatalousyrittäjän eläkelakiin (1280/2006) ja Potilasvakuutuskeskuksesta annettuun lakiin (949/2019), jotka kuuluvat sosiaali- ja terveysvaliokunnan toimialaan. Merimieseläkelaista ja maatalousyrittäjän eläkelaista ehdotetaan poistettavaksi viittaukset kestävyysraporttiin ja kestävyysraportoinnin varmentajaan. Lisäksi Potilasvakuutuskeskuksesta annetussa laissa ehdotetaan säädettäväksi Potilasvakuutuskeskuksen oikeudesta luovuttaa tietoja potilasvakuutuksen antaneelle

vakuutusyhtiölle. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää ehdotettuja muutoksia oman toimialansa kannalta perusteltuina ja kannattaa lakiehdotusten hyväksymistä näiltä osin muuttamattomina.

Merimieseläkelakiin ja maatalousyrittäjien eläkelakiin ehdotetut muutokset liittyvät eduskunnan käsiteltävänä olevaan toiseen hallituksen esitykseen HE 38/2026 vp laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 1 luvun 1 §:n ja 3 luvun 5 a §:n muuttamisesta, jossa ehdotetaan kestävyysraportoinnin keventämistä muun muassa niin, ettei kestävyysraportointia koskevaa kirjanpitolain 7 lukua jatkossa sovelleta Merimieseläkekassaan eikä Maatalousyrittäjien Eläkelaitokseen. Näin ollen merimieseläkelaista ja maatalousyrittäjien eläkelaista on tarpeen poistaa viittaukset kestävyysraporttiin ja kestävyysraportoinnin varmentajaan.

Potilasvakuutuskeskuksesta annetun lain 20 §:ään ehdotettu sääntely Potilasvakuutuskeskuksen oikeudesta luovuttaa tietoja vakuutuksen myöntäneelle vakuutusyhtiölle on tarpeen epäselvän oikeustilan selventämiseksi, koska tällä hetkellä laissa ei ole nimenomaista sääntelyä Potilasvakuutuskeskuksen ja vakuutuksen myöntäneen jäsenyhtiön välisestä tietojen luovutuksesta. Solvenssi II -sääntely ja vakuutusyhtiölain yleissääntely tietojenluovutuksista eivät kaikilta osin sovi potilasvakuutusjärjestelmään, jossa vahinkojen hoito on keskitetty Potilasvakuutuskeskukseen. Esityksen mukaan Potilasvakuutuskeskuksella on oikeus luovuttaa potilasvakuutuksen antaneelle vakuutusyhtiölle tietoja vahinkotapahtumasta, jos tiedot ovat välttämättömiä vakuutusyhtiölle vakuutusyhtiölaissa säädettyjen velvollisuuksien noudattamiseksi. Tällaisia tietoja ovat esityksen mukaan tieto sairaudesta, vammasta tai muusta syystä, jonka vuoksi potilas hakeutui hoitoon tai tutkimuksiin, tieto tutkimuksesta, hoidosta tai muusta vastaavasta käsittelystä tai sellaisen laiminlyönnistä, kuvaus vahinkotapahtumasta ja siihen johtaneista syistä, aiheutuneesta potilasvahingosta sekä korvausratkaisusta, tieto potilasvahingosta maksetuista korvauksista, tieto samaan vahinkotapahtumaan liittyvistä muista potilasvahingoista sekä muut näihin rinnastettavat välttämättömät tiedot vahinkotapahtumasta. Tiedot luovutetaan esityksen mukaan pseudonymisoidussa muodossa eli ilman henkilöä koskevia yksilöiviä tietoja.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa oikeusministeriö on esittänyt valiokunnan harkittavaksi, tulisiko tiedonluovutussäännös sijoittaa Potilasvakuutuskeskuksesta annetun lain 20 §:n sijasta potilasvakuutuslain (948/2019) 58 §:ään. Potilasvakuutuslaki koskee terveyden- ja sairaanhoidon yhteydessä potilaalle aiheutuneen henkilövahingon korvaamista Potilasvakuutuksesta ja lain 58 §:ssä säädetään potilasvakuutuskeskuksen velvollisuudesta luovuttaa välttämättömiä tietoja eläkelaitoksen takautumisoikeuden toteuttamiseksi. Potilasvakuutuskeskuksesta annettu laki koskee puolestaan Potilasvakuutuskeskuksen toimintaa ja sen 20 §:ssä säädetään Potilasvakuutuskeskuksen salassapitovelvollisuudesta ja oikeudesta tietojen luovuttamiseen. Säännöksessä viitataan vakuutusyhtiölain 30 luvun 1, 3 ja 4 §:ään, joissa säädetään vakuutusyhtiön salassapitovelvollisuudesta sekä sitä koskevista poikkeuksista ja joita sovelletaan myös Potilasvakuutuskeskukseen.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää sosiaali- ja terveysministeriöltä saamansa selvityksen perusteella tarkoituksenmukaisena säätää tietojen luovutuksesta ehdotetulla tavalla Potilasvakuutuskeskuksesta annetussa laissa. Nyt ehdotettavat muutokset täsmentävät ja täydentävät voimassa olevan Potilasvakuutuskeskuksesta annetun lain 20 §:n sääntelyä Potilasvakuutuskeskuksen oikeudesta luovuttaa vakuutustapahtumaa koskevia tietoja

potilasvakuutuksen myöntäneelle vakuutusyhtiölle vakuutustoimintaa ja korvauskäsittelyä varten vakuutusyhtiölaissa säädettyjen velvoitteiden noudattamiseksi, mutta luovutettavilla tiedoilla ei ole vaikutusta yksittäisen potilaan vahingon käsittelyyn. Potilasvakuutuslain 58 §:n säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena on puolestaan turvata se, että eläkelaitos pystyy maksamaan asiakkaalle oikean summan takaisinperinnän välttämiseksi, ja ilmoitusvelvollisuus liittyy siten suoraan eläkelaitoksen asiakkaalle maksamiin korvauksiin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 12.5.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Kim Berg sd
jäsen Maaret Castrén kok
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Oskari Valtola kok
jäsen Ville Väyrynen kok
jäsen Henrik Wickström r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen